

מערכת אקולוגיה וסביבה

ציטוט מומלץ

מערכת אקולוגיה וסביבה. 2013. סטודנטים כמגשרים בין האקדמיה לבין פעילות לשינוי סביבתי. *אקולוגיה וסביבה* 4(2).

הסטודנטים אינם עמוסים במשימות של עבודה שוטפת, ולכן יכולים להקדיש את זמנם לתכנון ולפיתוח מיזמים לטווח הארוך. מעבר לכך, הסטודנטים מיומנים במיפוי ובניתוח מידע מהארץ ומהעולם, ולכן יכולים לבצע מחקר מקדים מקיף, שתורם רבות בעת פיתוח מיזם חדש | צילום: אשלי פיירפילד, פליקר, CC BY-ND 2.0

סטודנטים כמגשרים בין האקדמיה לבין פעילות לשינוי סביבתי

25 ביולי, 2013

[גיליון קיץ 2013 / כרך 4\(2\)](#)

[בקצרה](#)

מאז ומעולם דבק באקדמיה הדימוי של "מגדל השן", המחייב לדרוש בדבר הקשר בין האקדמיה והחברה האזרחית. דבר זה נכון גם כאשר רוצים לבחון באופן ספציפי את הקשר בין מחקר ולימודים אקדמיים מתקדמים בתחום הסביבה לבין עשייה סביבתית.

"כיוון שהמחקר האקדמי יושב לעתים במרומי האולימפוס ושם את הדגש במחקר ובידע מדעי, נוצר לפעמים ניתוק בינו לבין החיים המעשיים", מציין פרופ' פנחס אלפרט, ראש בית הספר ללימודי הסביבה ע"ש פורטר באוניברסיטת תל-אביב. כדי לקדם עשייה סביבתית בישראל, יש קודם כול צורך לגשר על הפערים בין האקדמיה לבין ארגוני הסביבה. תכנית 'מתמחי פורטר בסביבה' הוקמה במטרה לגשר על הפערים הללו ולקדם פתרונות לבעיות ולאתגרים סביבתיים הנוגעים לחיי היום-יום של כולנו.

נוסף על הריחוק של האקדמיה מהעולם האזרחי ישנם שני צרכים נוספים שהתכנית מנסה לענות עליהם. ראשית, רבים מארגוני הסביבה סובלים מתדמית של חוסר מקצועיות ומכך שקביעת עמדותיהם ודרכי פעולתם אינן מתבססות דין על הידע המדעי המעודכן ביותר. הידוק הקשר עם האקדמיה מאפשר להם לבסס את מעמדם ונותן תוקף לעמדותיהם, מאחר שהן מתבססות על ידע מחזית המחקר. צורך שני הוא עיצוב דמותם של אנשי מקצוע חדשים בתחום - הסטודנטים, הזוכים לשלב פן מעשי בהכשרתם התאורטית. אריה נשר, המנהל המקצועי של בית ספר פורטר, טוען כי "התכנית יוצרת מצב קלסי של רווח לכול, בכך שהיא מאפשרת לסטודנטים ליישם את לימודיהם בעולם האמיתי ולצבור ניסיון מקצועי, ולצד זאת היא רותמת אל ארגוני הסביבה אנשי צוות חדשים, בעלי מוטיבציה וידע אקדמי, ובכך מחזקת אותם ומעשירה את התנועה הסביבתית בארץ".

התכנית פועלת משנת 2008, בעקבות יוזמה משותפת של בית ספר פורטר וארגון שתיל, ומתקיימת הודות לתרומתן של קרן פורטר, הקרן החדשה לישראל בבריטניה והקרן לסביבה ירוקה. במסגרת התכנית משתלבים סטודנטים, בעיקר לתארים מתקדמים, בפעילותם של ארגוני סביבה (כגון אדם טבע ודין, חיים וסביבה, מרכז השל, אקולנוע, המועצה לבנייה ירוקה, הקואליציה לבריאות הציבור). בָּארגונים מובילים הסטודנטים מיזמים משמעותיים ומגוונים בנושאי איכות סביבה (בריאות הציבור, צדק סביבתי-חברתי, פיתוח בר-קיימא, תכנון ועוד).

חלק מהסטודנטים מתמחים בגופים ציבוריים שבמסגרתם יש פעילות לשינוי סביבתי. לדוגמה, בשלוש השנים האחרונות עבדו סטודנטים עם סגנית ראש עיריית תל-אביב, מיטל להבי, במטרה לקדם מטרות סביבתיות מבפנים. המתמחה שרון בר-לב עסקה בקידום הקמת עסקים ירוקים בעיר מתוך גישה המנסה לחבר בין השותפים השונים במרחב העירוני - תושבי העיר, בעלי העסקים, העובדים והמבקרים בעיר. במסגרת ההתמחות סייעה שרון במיזמים שונים, ובתום לימודיה השתלבה כעובדת בעיריית תל-אביב. המיזם העיקרי שסייעה בו נקרא 'הגעה ירוקה לעבודה': שימוש בהסעות בשיטת 'דלת לדלת' (הסעה ישירות מתחנת הרכבת לדלת הכניסה למשרד) במטרה להפחית את כניסתם של אלפי כלי רכב פרטיים למרכז העיר. המיזם הצליח להוכיח שיש ביקוש להסעות למטרת הגעה לעבודה במרכז העיר, ויצר שיח חיובי על הנושא. לאור זאת יש אופטימיות באשר ליכולת לקדם מיזם זה בעתיד.

לדברי להבי, "הצורך של סטודנטים ליצור שינוי בר-קיימא כבר טבוע בדי-אן-איי שלהם. הם רואים אפשרויות עתידיות ויכולים לצאת ממסגרות חשיבה מקובלות, כיוון שהם לא סובלים מדעות קדומות או מניסיונות שלא צלחו בעבר. מבחינתי זו התרומה הגדולה של הסטודנטים למיזמים." הסטודנטים, בניגוד לעובדי העירייה, אינם עמוסים במשימות של עבודה שוטפת, ולכן יכולים להקדיש את זמנם לתכנון ולפיתוח מיזמים לטווח הארוך. מעבר לכך, הסטודנטים מיומנים במיפוי ובניתוח מידע מהארץ ומהעולם, ולכן יכולים לבצע מחקר מקדים מקיף, שתורם רבות בעת פיתוח מיזם חדש.

תכנית 'מתמחי פורטר בסביבה' היא דוגמה לשיתוף פעולה בין האקדמיה לבין החברה האזרחית. המתמחים משפיעים על השיח האקדמי מחד גיסא, ומביאים תובנות מהאקדמיה אל הארגונים מאידך גיסא. החשיפה לסוגיות העולות מהשטח בשילוב ניסיון מעשי היא תרומה משמעותית להמשך התפתחותם המקצועית והלימודית של המתמחים. התפתחות זו תורמת ליצירת הדור הבא של ההנהגה הסביבתית בישראל.